

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ			
1. Датум и орган који је именовao комисију: Наставно-научно веће, Природно-математичког факултета, Универзитета у Новом Саду, на седници одржаној 14.9.2023.			
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :			
1.	Вукоcав др Светлана	Редовни професор	Хотелијерство, 24.2.2022
	презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
	Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		Председник
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2.	Ивков др Милан	Ванредни професор	Хотелијерство, 12.2.2023.
	презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
	Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		Члан
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3.	Пивац др Татјана	Редовни професор	Туризам, 1.3.2020.
	презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
	Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		Члан
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4.	Секулић др Дејан	Ванредни професор	Пословна економија и управљање, 16.3.2022.
	презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
	Факултет за туризам и хотелијерство у Врњачкој Бањи, Универзитет у Крагујевцу		Члан
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5.	Блеших др Ивана	редовни професор	Хотелијерство, 1.1.2021
	презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
	Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		ментор
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
6.	Петровић др Марко Д	Виши научни сарадник	Геонауке – туризам 21.12.2020
	презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
	Географски институт „Јован Цвијић” САНУ, Београд		ментор
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ			
1. Име, име једног родитеља, презиме: Ђорђе Миленко Алавук			
2. Датум рођења, општина, држава: 15.4.1986, Нови Сад, Србија			

3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: **Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду, мастер академске студије: Мастер менаџер (туризам)**
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: **2022., Доктор наука: Туризам**

III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Утицај услужног лидерства са аспекта перформанси запослених на пословне исходе хотелских предузећа Републике Србије

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Докторска дисертација *УТИЦАЈ УСЛУЖНОГ ЛИДЕРСТВА СА АСПЕКТА ПЕРФОРМАНСИ ЗАПОСЛЕНИХ НА ПОСЛОВНЕ ИСХОДЕ ХОТЕЛСКИХ ПРЕДУЗЕЋА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ*, написана је на српском језику, латиничним писмом и садржи кључну документацијску информацију на српском и енглеском језику.

Докторска дисертација садржи укупно 188 страна, са 16 главних поглавља:

1. Увод (стр. 8-10)
2. Предмет, циљ, методе и хипотезе истраживања (стр. 11-14)
3. Појам и значај хотелијерства на територији Републике Србије (стр. 15-24): Основне карактеристике туризма и хотелијерства; Анализа промета туриста; Карактеристике смештајних капацитета; Тренутно стање смештајних капацитета
4. Основне функције менаџмента у хотелијерству (стр. 25-35); Функција планирања у хотелским предузећима; Функција организовања у хотелским предузећима; Функција кадрована у хотелским предузећима; Функција вођења у хотелским предузећима; Функција контроле у хотелским предузећима
5. Основне карактеристике управљања људским ресурсима у хотелским предузећима (стр. 36-47): Процес управљања људским ресурсима;
6. Лидерство (стр. 48-59): Појам и дефиниције лидерства; Ранији теоријски приступи лидерству; Савремени теоријски приступи лидерству; Основни постулати и теоријски приступи услужног лидерства
7. Појам и значај психолошког капитала у организационом пословању (стр. 60-64)
8. Појам и значај задовољства послом у организационом пословању (стр. 65-69)
9. Појам и значај ангажованости послом у организационом пословању (стр. 70-74)
10. Појам и значај намере напуштања у организационом пословању (стр. 75-78)
11. Појам и значај синдрома сагоревања у организационом пословању (стр. 79-83)
12. Међурелације услужног лидерства и психолошког капитала према исходима пословања (стр. 84-90): Релације услужног лидерства према исходима; Релације психолошког капитала према исходима; Медијаторска улога психолошког капитала
13. Методологија истраживања (стр. 91-95): Проблем, циљ и хипотезе истраживања; Процес прикупљања података; Узорак испитаника; Упитник и варијабле истраживања; Начин обраде података
14. Резултати истраживања и дискусија (стр. 96-124): Анализа социодемографских карактеристика испитаника; Дескриптивна статистика и поузданост скала; Корелациона анализа; Регресиона анализа; Једнофакторска анализа варијансе; Моделовање структуралним једначинама
15. Закључак (стр. 125-130): Научни и практични допринос рада; Лимитирајући фактори и препоруке за будућа истраживања
16. Литература (стр. 131-178)

У дисертацији је дато седам прилога: (стр. 179-188)

Прилог 1: Дескриптивна статистика – Скала услужног лидерства

Прилог 2: Дескриптивна статистика – Скала психолошког капитала

Прилог 3: Дескриптивна статистика – Скала задовољства послом

Прилог 4: Дескриптивна статистика – Скала ангажованости послом

Прилог 5: Дескриптивна статистика – Скала намере напуштања посла

Прилог 6: Дескриптивна статистика – Скала сагоревања послом

Прилог 7: Дескриптивна статистика – Пример упитника коришћеног у истраживању

Дисертација садржи 7 слика, 51 табелу, 608 извора литературе и 5 веб-сајтова.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Комисија сматра да је наслов докторске дисертације *Утицај услужног лидерства са аспекта перформанси запослених на пословне исходе хотелских предузећа Републике Србије*, јасно дефинисан и да приказује суштину обрађиване проблематике.

- У првом и другом поглављу, кандидат је дефинисао тему докторске дисертације и кратким приказом представио предмет, циљеве, методе и значај истраживања концепта услужног лидерства у хотелским предузећима.

Комисија закључује да је увод одговарајући за постављену тему при чему су предмет, циљ и значај истраживања јасно и концизно написани.

- Треће поглавље садржи четири потпоглавља, у оквиру којих су представљене основне карактеристике туристичке и хотелске делатности. С обзиром да је истраживање реализовано на простору Републике Србије, кандидат је предочио јасни приказ анализе и промета туриста, као и тренутног стања смештајних капацитета којим располажу домаћи категорисани објекти из хотелске делатности.
- Четврто поглавље садржи пет потпоглавља у оквиру којих су представљене основне функције менаџмента, са посебним освртом на процес организовања и дефинисања организационих структура, који представљају суштину успешног вођења и примене сврсисходног лидерског стила у пословању хотелских објеката.
- Наредно поглавље ближе описује основне карактеристике управљања људским ресурсима у хотелијерству. Узимајући обзир све специфичности хотелијерске делатности, кандидат је јасно представио процес управљања кадровима и указао на значај сектора људских ресурса у пословању хотелским предузећа.
- У оквиру шестог поглавља, кандидат приказује ретроспективу дефиниција и теоријских приступа појма лидерства. Посебан акценат кандидата усмерен је на ближе тумачење и настанак концепта услужног лидерства и примену истог у пословању хотелских предузећа.
- Кроз седмо поглавље, кандидат представља теоријско тумачење и значај психолошког капитала запослених у хотелским предузећима. Детаљним описивањем појединачних димензија, указано је на који начин хотелски радници могу да побољшају своју продуктивност и на тај начин допринесу позитивним организационим исходима.
- Наредно осмо поглавље, садржи појам и дефинисање термина задовољства послом. Кандидат је кроз представљање концепта и критеријума који доприносе задовољству радника, указао на значај овог позитивног исхода у пословању хотелских предузећа.
- Девето поглавље, представљено је ближим тумачењем концепта ангажованости послом, у оквиру ког, кандидат истиче вишеструке бенефите овог пословног исхода, у достизању организационих циљева и значај истог за запослене у хотелским објектима.
- Десето поглавље, усмерено је на изучавање концепта намере напуштања, као једног од најчешћих негативних трендова пословне свакодневнице. С обзиром на високу заступљеност овог негативног тренда у пословању хотелских предузећа, кандидат указује на улогу и значај услужног лидерства, као сврсисходног лидерског стила, у циљу смањивања одласка запослених.
- Наредним поглављем, представљен је негативни исход, синдром сагоревања послом, у оквиру ког кандидат путем дефинисања концепта и приказивањем главних узрочника овог синдрома, указује на негативни утицај истог у пословању хотелских предузећа.
- Дванаесто поглавље, међурелације услужног лидерства и психолошког капитала према исходима пословања, садржи преглед релевантних истраживања. Првим и другим потпоглављем, кандидат приказује низ студија које су се бавиле истраживањем услужног лидерства и психолошког капитала на позитивне и негативне исходе пословања. Посебним потпоглављем, представљена су релевантна истраживања психолошког капитала, као медијатора.

Комисија закључује да су претходна поглавља (3-12) концептуално и садржајно адекватни за постављену тему. Истраживања су хронолошки представљена на систематичан начин који је лак за праћење. Наведена поглавља садрже детаљно наведену релевантну литературу из истраживане области.

- Тринаесто поглавље (Методологија) приказује детаљно објашњену методологију која је примењена. У овом поглављу кандидат приказује на који начин је извршена сегментација тржишта, неопходна за потребе теренског истраживања. У оквиру истог поглавља налази се преглед и детаљан опис коришћених метода, као и опис коришћених варијабли.

Комисија закључује да је методолошки поступак јасно и прецизно дефинисан. Методолошки поступак је иновативан и комбинује квалитативне и квантитативне методе. Поред класичних статистичких метода за квантитативну обраду података, коришћено је и моделовање структуралним једначинама у циљу испитивања и постојања медијаторског утицаја.

- У оквиру наредног поглавља, Резултати и Дискусија, детаљно су приказани и интерпретирани резултати спроведених анализа, који су ради лакшег разумевања, систематски организовани и презентовани у виду табеларних приказа. Кандидат је добијене резултате упоредио са резултатима сличних истраживања и на овај начин указао на потврђивање или одбацивање постављених хипотеза.

Комисија оцењује да је поглавље Резултати и Дискусија прегледно и разумљиво написано. Будући да је тема савремена, резултати истраживања су оригинални, јасно приказани и интерпретирани.

- Поглавље Закључак се састоји из два потпоглавља, у оквиру којих кандидат јасно представља теоријска и емпиријска закључна разматрања, на основу добијених резултата. Кроз овог поглавље, истакнути су лимитирајући фактори и ограничења, као и предлози за будућа истраживања.

Комисија закључује да су остварени планирани циљеви истраживања у оквиру докторске дисертације, као и да је Закључак јасно написан.

- Поглавље, Литература, као последње поглавље, садржи укупно 608 наведених референци, које су коришћене за потребе писања докторске дисертације.

Комисија сматра да је литература која је цитирана у оквиру докторске дисертације савремена, релевантна и у складу са предметом и циљевима истраживања. Велики број консултованих литературних навода у дисертацији указује на актуелност проблематике којом се дисертација бави.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Alavuk, Đ. (2023). The impact of servant leadership on hotel employees outcomes in serbian hotels industry. *Journal of the Geographical Institute „Jovan Cvijić“ SASA*, (M24) (рад прихваћен за објављивање, потврда приложена).

Alavuk, Đ. (2023). Uticaj uslužne orijentacije na zadovoljstvo zaposlenih – studija slučaja „A“ hoteli. *Ekonomija - Teorija i praksa* 16(1), 177-194. (M51). DOI: 10.5937/etp2301177a.

Alavuk, Đ., Boškov, V., i Jančev, N. (2022). Osnovni postulati koncepta uslužnog liderstva u savremenim uslovima poslovanja. Zbornik apstrakata sa domaćeg naučnog skupa: Upravljanje izazovima savremenog poslovnog okruženja: Znanje - Digitalizacija – Inovativnost, Visoka poslovna škola strukovnih studija u Novom Sadu, 27-27. (M64) ISBN: 978-86-7203-197-3.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Основни задатак докторске дисертације огледао се у испитивању утицаја услужног лидерства на психолошки капитал и пословне исходе запослених у хотелским објектима Републике Србије. Докторска дисертација је у потпуности одговорила на постављене задатке и циљеве истраживања. Детаљним приказом прегледа литературе и јасним тумачењем добијених резултата, кандидат је остварио значајан научни допринос.

Резултати истраживања дисертације се могу систематизовати у четири дела:

1. Први део истраживања односи се на утврђивање односа услужног лидерства на психолошки капитал запослених и пословне исходе, путем корелационе анализе, при чему је потврђено да овај лидерски стил развија позитивни утицај са психолошким капиталом, задовољством и ангажованости послом, односно негативан утицај са намером напуштања и сагоревања послом.
2. У другом делу, путем регресионе анализе, испитиван је предикторски утицај услужног лидерства према психолошком капиталу и пословним исходима, при чему су добијени резултати у сагласности са претходним емпиријским студијама.
3. Трећи део истраживања, односи се на тестирање значајности путање, путем структуралног моделовања, при чему је на основу добијених резултата, још једном указано на значај примене услужног лидерства у пословању хотелских објеката.
4. Четврти део истраживања, представља испитивање медијаторске улоге психолошког капитала између услужног лидерства и пословних исхода, при чему су добијени резултати од великог научног значаја, с обзиром да је поред делимичне, потврђена и потпуна медијација овог психолошког конструкта.

На основу резултата и закључака у дисертацији, наведене су теоријске и практичне импликације, путем којих кандидат јасно даје смернице за побољшање пословања хотелских предузећа. У оквиру лимитирајућих фактора, кандидат сугерише да генерализација резултата није препоручљива, с обзиром на пригодност узорковања. У препорукама за будућа истраживања, кандидат истиче потребу испитивања запослених у два одвојена времена, у циљу добијања веродостојнијих резултата.

Комисија је позитивно оценила резултате и закључке истраживања

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

У дисертацији кандидат је користио обимну научну литературу, на основу које уводи у проучавано проблемско подручје. Предмет и циљеви истраживања су јасно и адекватно формулисани, и на основу тога су постављене истраживачке хипотезе, које су тестиране применом одговарајуће методологије. Кандидат јасно тумачи добијене резултате и изводи одговарајуће закључке и препоруке.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Комисија сматра да је дисертација под насловом **Утицај услужног лидерства са аспекта перформанси запослених на пословне исходе хотелских предузећа Републике Србије** кандидата Ђорђа Алавука написана у складу са образложењима написаним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Комисија оцењује да дисертација садржи све неопходне елементе оригиналног научног рада. Тема истраживања је јасно дефинисана, а за прикупљање и обраду података примењена је иновативна методологија. У теоријском делу дисертације кандидат се позива на релевантну и савремену литературу. Резултати истраживања су јасно представљени и интерпретирани у виду дискусије путем релевантне литературе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Научни допринос овог истраживања огледа се кроз чињеницу да је испитивање услужног лидерства на територији Републике Србије, врло оскудно, односно да испитивање истог у сфери хотелског пословања готово и да не постоји, о чему сведочи значајнија заступљеност стране литературе у односу на домаћу.

Такође, оригинални научни допринос ове докторске дисертације огледа се и кроз испитивање и сагледавање свих кључних показатеља који доприносе позитивним и негативним исходима пословања. С обзиром да је сфера хотелијерства, као и угоститељства уопште, општепозната по знатно високом степену флукуације запослених, изнети теоријски и емпиријски резултати истовремено дају научни и практични допринос.

На основу узорка, демографски подаци су указали на задовољавајући ниво образовања запослених, што говори о значајном броју високо образовних институција који путем својих курикулума стручно и академски профилишу будуће раднике у хотелијерству. Узимајући у обзир опсежност теоријског истраживања са близу шест стотина навода литературних извора, у раду су представљени многобројни теоријски ставови, концепти и модели, који могу бити од значаја у стицању додатног образовања будућег угоститељског кадра.

Практични допринос рада се огледа кроз детаљни приказ предиктора сагоревања послом и намере напуштања организације. Имајући у виду значајну заступљеност оба исхода у сфери хотелског пословања и да исти утичу на квалитет пружене услуге, теоријски и емпиријски резултати могу бити искоришћени са циљем смањивања ових негативних исхода.

Напомена: докторска дисертација је у библиотеци Природно-математичког факултета прошла проверу оригиналности применом софтвера iThenticate за детекцију плагијаризма који је показао да индекс сличности (Similarity Index) износи 5%. На основу Извештаја о провери оригиналности, може се констатовати да докторска дисертација не садржи елементе плагијата.

На основу свега наведеног, комисија закључује да је докторска дисертација кандидата Ђорђа Алавука оригинално научно дело и даје позитивну оцену за приказ и тумачење резултата истраживања.

4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

Увидом у докторску дисертацију и детаљним прегледом добијених резултата комисија није уочила недостатке који би утицали на резултате истраживања и закључке рада.

X ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже:

- а) **да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана;**
б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени);
в) да се докторска дисертација одбије.

Место и датум:

Нови Сад, 29.9.2023.

1. др Светлана Вукосав, редовни професор

_____, председник

2. др Милан Ивков, ванредни професор

_____, члан

3. др Татјана Пивац, редовни професор

_____, члан

4. др Дејан Секулић, ванредни професор

_____, члан

5. др Ивана Блешкић, редовни професор

_____, ментор

6. др Марко Д. Петровић, виши научни
сарадник

_____, ментор